

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education),
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
जनकपुरी, नवदेहली-58

आचार्यसेतुः (साहित्यम्) / Acharya Bridge (Sah.)
(साहित्यशास्त्रेदक्षतापत्रपाठ्यक्रमः / Diploma in Sahityam)

Syllabus / Details of Self Learning Materials

क्र. सं.	पत्रसंख्या	निर्दिष्टग्रन्थभागः/ विषयः	स्वाध्यायसामग्री	स्वाध्यायकल्पितः तःअवधिः (Tentative target dates set for self study for students)	प्रथम- पर्याये प्रेषित- पुस्तकानि	द्वितीय- पर्याये प्रेषित- पुस्तकानि
1.	प्रथमपत्रम् (१०० अङ्काः)	साहित्यदर्पणम् (प्रथम- दशमपरिच्छेदौ)	खण्डः - १. भूमिका प्रथमपरिच्छेदश्च Ref.- https://www.youtube.com/watch?v=beYsbr9SDd4&list=PLE8ZvG9PL-NtbmsxJMZU_Nz71HpfV2Ep1	30-12-2021		
			खण्डः - २. अलङ्कारपरम्पराशब्दालङ्काराश्च	30-01-2022		
			खण्डः - ३. अर्थालङ्कारनिरूपणम्(क)	29-02-2022		
			खण्डः - ४. अर्थालङ्कारनिरूपणम्(ख)	30-03-2022		
			खण्डः - ५. अर्थालङ्कारनिरूपणम्(ग) उपसंहारश्च	30-04-2022		
2.	द्वितीयपत्रम् (१०० अङ्काः)	साहित्यदर्पणम् (द्वितीयतः- पञ्चमपरिच्छेदान्तम्)	खण्डः - 1	30-01-2022		
			खण्डः - 2	29-02-2022		
			खण्डः - 3	30-03-2022		
			खण्डः - 4	30-04-2022		
			खण्डः - 5	30-05-2022		
			खण्डः - 6	15-06-2022		
			खण्डः - 7	15-07-2022		
3.	तृतीयपत्रम् (१०० अङ्काः)	अलङ्कारशास्त्र- परिचयः	खण्डः - 1. भरताद्आनन्दवर्धनयावद्आचार्याः	30-12-2021		
			खण्डः - 2. मुकुलभट्टाद्वयकयावद्आचार्याः	30-01-2022		
			खण्डः - 3. वाग्भटाद्विश्वेश्वरपाण्डेययावद्आचार्याः	30-02-2022		
4.	चतुर्थपत्रम् (१०० अङ्काः)	(क) मेघदूतम्(सम्पूर्णम्) (५० अङ्काः)	खण्डः - १. मेघमार्गवर्णनम्	30-01-2022		
			खण्डः - २. अलकापुरीवर्णनयक्षसन्देशश्च Ref. P-05 काव्यम् (M-1 to M-16) https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=36	29-02-2022		

	(ख) नैषधीय- चरितम्(प्रथमसर्गः) (५० अङ्काः)	खण्डः - १. नलदमयन्त्योःअनुरागः	30-03-2022			
		खण्डः - २. नलस्यउपवनविहारः	30-04-2022			
		खण्डः - ३. हंसविलापः	30-05-2022			
		Ref. P-05 काव्यम् (M-17 to M-24) https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=36				
5.	पञ्चम-पत्रम् (१०० अङ्काः)	कादम्बरी(शुकनासोप देशान्ता)	खण्डः - १. गद्यकाव्यमङ्गलपद्यादिकञ्च	29-02-2022		
			खण्डः - २. शूद्रकादिवर्णनम्	30-03-2022		
			खण्डः - ३. शुकशकुनिवृत्तान्तादिवर्णनम्	30-04-2022		
			खण्डः - ४. जाबाल्याश्रमादिवर्णनम्	30-05-2022		
			खण्डः - ५. विलासवतीवर्णनादिकम्	30-06-2022		
			खण्डः - ६. इन्द्रायुधादिवर्णनम्	15-07-2022		
			खण्डः - ७. शुकनासोपदेशः - क	30-07-2021		
6.	षष्ठपत्रम् (१०० अङ्काः)	उत्तररामचरितम्	खण्डः - 1. चित्रदर्शनम् Ref. - https://www.youtube.com/watch?v=RC4mp3laf9M&list=PLE8ZvG9PL-NtVojjPtQyyJAipCvaLebY7	30-12-2021		
			खण्डः - 2. पञ्चवटीप्रवेशः	30-01-2022		
			खण्डः - 3. छाया	29-02-2022		
			खण्डः - 4. कौसल्याजनकयोगःकुमारविक्रमश्च	30-03-2022		
			खण्डः - 5. कुमारप्रत्यभिज्ञानसम्मेलनं च	30-04-2022		

Note - साहित्यम् = अल्ङ्कारशास्त्रम्

अध्ययनस्यआरम्भात्पूर्वमधोनिर्दिष्टाःसर्वाःसूचनाःध्यानेनपरिशीलयतु ।

Please go-through each and every instruction given below before you start studying -

1. प्राप्त-पुस्तकानिपरिशीलयतु | Check the books (SLMs) received

- सर्वप्रथमं, एतयासूच्यासहप्राप्तानिपुस्तकानिपरिशीलयतु | उपरिनिर्दिष्टसूच्यांचिह्नेनसूचितानिपुस्तकानि (स्वाध्यायसामग्र्यः) एवसम्प्रतिप्रेषितानि। अवशिष्टानि (यदिसन्तितर्हि) पश्चात्प्रवावसरंप्रेषयिष्यन्ते।

Please check the received books with this present-list. **Please note** - books (SLMs) indicated by **Tick-marks** in the above mentioned table are **only** sent at present. **Remaining (if any) will be sent later.** Inform us if you have not received the books indicated by **tick-marks**.

- जालपुटस्थाः पाठाः तत्तज्जालपुटानिउद्घाट्यअवलोकनीयानि।

Useful audio/video-lessons may be accessed through the referred web-links.

2. स्वाध्यायःकथंकरणीयः / How to go ahead with Self Learning

2.1 पाठ्यक्रमंजानातु / Know the syllabus prescribed -

भवत्पाठ्यक्रमेनिर्दिष्टग्रन्थानांसूचीपूर्वतन-पृष्ठवर्तते | तत्परिशील्य, भवत्पाठ्यक्रमेकतिपत्राणि/परीक्षाः भविष्यन्ति ? एकैकमपिपत्रं कतिअङ्कानांकृतेइतिस्पष्टतांप्राप्नोतु |

The list of prescribed Texts/Text-portions/Syllabus/Topics are mentioned in the list given in previous page. By observing the table given there you will understand the following -

- अध्ययनायषट्पत्राणि (प्रत्येकंशतस्यअङ्कानांषट्मुख्यविषयाः) सन्ति |
Six papers (Six main subjects of each 100 marks) are there for study.
- प्रत्येकंपत्रस्य (मुख्यविषयस्य) स्वाध्यायसामग्रीपठन-सौकर्यायविषयानुसारेणखण्डेषुविभज्यप्रस्तुताः |
Printed Self Learning Materials of each paper (subject) is divided in to खण्डाः (i.e. Blocks/volumes/parts) to make the booklets handy.

2.2 स्वाध्यायस्यआरम्भंकरोतु / start your study -

- मुद्रितपुस्तकानाम्, सूच्यांसूचित-जालपुटेषुउपलभ्यमानदृश्यश्रव्यपाठानां च उपयोगेनस्वाध्यायस्यआरम्भंस्वयंकरोतु |
Start your study using the printed books & watching the audio/video-lessons available in the suggested web links.
- अवधेयंयत्अस्मिन्पत्रगुच्छेप्रथमपृष्ठेविद्यमानसूच्यांसूचितदिनाङ्काः तत्तद्विषयाणांस्वाध्यायंपूरयितुंकल्पितः सम्भावितः अवधिः | सादिनाङ्कसूचीसामान्यपरिकल्पनार्थं / मार्गदर्शनार्थं वर्तते |
स्वीयसामर्थ्यानुसारेणअध्ययनवेगम्अनुसृत्यतत्रईषत्परिवर्तनं भवितुमर्हति |
किन्तुतत्तद्दिनाङ्काभ्यन्तरेतत्तद्विषयाणांस्वाध्यायंपूरयितुंप्रामाणिकः प्रयत्नः भवतु |

Please Note that the dates mentioned in the table given on 1st page of this document are tentative target dates to complete your self-study of concerned portions. Try your best to adhere to that.

- प्रत्येकमुद्रितपाठेआरम्भेत्तत्-पाठस्यउद्देश्यम्उल्लिखितम्अस्ति | तदवलोक्य, पाठस्यपठनानन्तरंतत्रउल्लिखितम्उद्देश्यम्साधितंवाइतिआत्मावलोकनंकरोतु |
Objectives of the lessons are mentioned at the beginning of each printed lesson in SLM. After completing a lesson, you have to assess yourself, whether you have achieved those objectives.
- अध्येतृणांध्यानंपाठगतविषयेषुभवेत्इतिआशयेन, पठ्यमानंपाठंसम्यक्अवगच्छामिनवाइतिस्वयंपरीक्षणाय, मुद्रितपाठेषुमध्येमध्येबोधप्रश्नाः प्रदत्ताः सन्ति | तेषांप्रश्नानामुत्तराणिस्वयमेववदतु/लिखतु |
तानिउत्तराणिसम्यक्वर्तन्तेवाइतिज्ञातुंपाठस्यअन्तेबोधप्रश्नोत्तराणिप्रदत्तानिसन्ति |

Comprehensive questions (बोधप्रश्नाः) are given in between the lessons to attract the attention of the learner towards the subject again and again & for self assessment of the level of understanding. Answer (orally & by writing) those questions honestly. Answers of बोधप्रश्नाः (बोधप्रश्नोत्तराणि) are given at the end of the lessons to check the answer you have written.

3. सन्देहपरिहार-कक्ष्याः / स्वाध्यायपरामर्शः / उद्बोधनसत्राणि

(Doubt-clearing-sessions / online-contact-classes)

3.1.1 स्वाध्यायकाले उद्बोधनानां सन्देहानां परिहारार्थं, विषयाणां स्पष्टतया अवबोधाय च परामर्शदसत्राणि/ अध्यापनसत्राणि आयोजितानि भवेयुः | तद्विषयिणी समयसारिणी / विवरणं च एकमासानन्तरं सूचयिष्यते |
Doubt-clearing-sessions / Online-Teaching /counseling /online-contact-sessions will be arranged for those subjects / topics which are difficult to understand through other mode of communications. Schedule of such sessions will be intimated after one month.

Please note that these online sessions **you should do** some self-study by reading the portions of the printed books **before attending these online-doubt-clearing-sessions / online-interaction-sessions.**

4. समूह-सम्प्रेषणमाध्यमस्य उपयोगः / Use of social media

4.1 समूह-सम्प्रेषणमाध्यमे (whats app) अध्येतृणां गणः (समूहः) कल्पितः | एषः गणः पाठ्यक्रम-सम्बद्धाः संक्षिप्तसूचनाः प्रेषयितुं / केषाञ्चन दृश्य-श्रव्य-पाठानां जालपुटसङ्केतं/ सम्पर्कसूत्रम् प्रेषयितुम् उपयुज्येत |
Study group is created in whats app. It will be used for sending short messages/links for additional audio/video-lessons/referred web links / online sessions.

4.2 ये whats app उपयोगं न कुर्वन्ति, ते कृपया सूचयेयुः | यथाशक्ति पर्यायव्यवस्था चिन्तयिष्यते |

Those who do not have the facility to use whats app or any other internet based particular media, are requested to inform us regarding that. We may think of an alternative as per the feasibility.

5. केषाञ्चित् विषयाणां सुलभतया अवबोधाय अतिरिक्ताः ध्वनिपाठाः, दृश्य-श्रव्य-पाठाः वा यथावसरं मध्ये मध्ये प्रेषयिष्यन्ते / सूचयिष्यन्ते | तान्पाठान् श्रुत्वा / अवलोक्य पुनः तत्सम्बद्ध-मुद्रित-पाठान् पुनः पठित्वा विषयान् सम्यक् अवगन्तुं शक्नोति |
To facilitate your self-study, we may send/refer some additional audio lessons/multy-media-lessons on selected topics at appropriate time. Whenever you receive such audio/video lessons

please go through them and once again read the concerned portions in the printed SLM in order to gain thorough perception of the subjects.

6. प्रदत्तकार्याणि / Assignments

- भवदध्ययनस्य प्रगतेः अवलोकनाय काले काले अभ्यासकार्याणि (प्रदत्तकार्याणि/ Assignments) प्रदास्यन्ते | Assignments will be given for assessing the progress of your study.
- यदाअभ्यासकार्याणि (प्रदत्तकार्याणि / assignments) दीयन्तेतदातानिपूरयित्वादेयानि | एतेनअध्येतारः स्वीयम् अध्ययनमसमीचीनदिशिप्रवर्ततेवाइति अवगन्तुंशक्नुयुः | अभ्यासकार्यस्य 30/% अङ्कानांप्रभावःसत्रान्त / वार्षिकपरीक्षायांभवेत् |

Assignments will be given at appropriate time. By completing these, learners can know whether their learning is on the correct direction. Weightage for 30% marks of the assignments may be considered as weightage during annual/term end examinations. Details regarding this will be intimated later.

7. Develop your language efficiency

Try to make your own sentences in Sanskrit with the knowledge you have gained through audio/video-lessons and the books. Murmur Sanskrit sentences yourself whenever possible. Try to think in Sanskrit regarding whatever you see around you.

8. सत्रान्तपरिक्षा / वार्षिक-परीक्षा (Term End / Year end examination)

- 8.3 सत्रान्तपरिक्षा / वार्षिक-परीक्षाप्रायःअग्रिम-जुलै/अगस्ट-मासे/तदनन्तरंवाभविष्यति | परीक्षाविषयिणीसमयसारीणीमे-मासानन्तरंलभ्येत |

The **Term End / Year end examinations will be held tentatively in next Jul/Aug.** Exact time- table will be announced by the Examination-Department around May / June.

- 8.4 यदापरीक्षाविभागेन / स्वाध्यायकेन्द्रेणसूचयिष्यतेतदाएवपरीक्षार्थंआवेदनपत्रंसमर्पणीयंभविष्यति ; न तुअधुना | (परीक्षायाःनिमित्तम्आवेदनपत्रंसमर्पयितुंसमुचितःकालःयदाभविष्यतितदासूचयिष्यामः)

Those who want to appear for exams during **next Jul/Aug.** will have to submit **examination-form** only **after** the notification by the exam Dept. (probably in Aprl./May.) You will be informed regarding this at appropriate time.

9. परीक्षाकेन्द्रम् / Exam Centre -

शृङ्गेरीस्वाध्यायकेन्द्रसम्बद्धानांपरीक्षाकेन्द्रशृङ्गेरी, बेङ्गलूरु, चेन्नै, हैदराबाद् - इत्येतेषुप्रदेशेषुक्वचिदपिभवितुमर्हति | एतेषुप्रदेशेषुस्वाभीष्टंपरीक्षाकेन्द्रंप्राप्तुंपरीक्षायाःनिमित्तम् आवेदनपत्रसमर्पणावसरेनिवेदनंकर्तुमर्हन्ति; न तुअधुना |परीक्षाकेन्द्रस्यसङ्केतादिविवरणंपरीक्षा-प्रवेशपत्रेउल्लिखितंभविष्यति |

Students connected with Sringeri Swadhyaya Kendra will have an option to choose Exam Centre in any of the among following places- Sringeri, Bengaluru, Chennai & Hyderabad or in any Swadhyaya-kendra of MSP. For this, the candidates may submit a request while submitting the examination form (probably in April./May; **not now**). Exact venue /address of the exam-centre will be mentioned in the hall ticket which will be received by the candidates before the examinations.

10. स्वाध्यायकेन्द्रस्यभूमिका / Role of Swadhyaya-Kendram

10.1 स्वाध्यायकेन्द्रमुक्तस्वाध्यायपीठस्यअध्येतृ-साहाय्यकेन्द्रमस्ति | स्वाध्यायकेन्द्रंभवतः / भवत्याःअध्ययनविषयेयथाशक्तिसहयोगं / परामर्शंप्रदास्यति |

Swadhyaya-Kendram is the Study-Centre of Mukta Swadhyaya Peetham (M.S.P.). It acts as Learners' support Centre.

10.2 स्वाध्यायकेन्द्रेणप्रदीयमानानाम्अध्ययनविषयक-सूचनानांविषयेअध्येतारःसर्वदासावधानाःभवेयुः |

You will be in contact with the selected **Swadhyaya-Kendra** regarding study related matters and be attentive to all the instructions / information sent to you by the Swadhyaya-Kendra, during your entire course of study.

10.3 यदिभवतः / भवत्याः पत्राचारसङ्केतः परिवर्तितः भविष्यति, दूरवाणी / ई-मेल्इत्यादीनांपरिवर्तनंवाभविष्यति, तर्हिसपदि email (msp@csu.co.in) - द्वारा, पत्रमाध्यमेनवाअवश्यंसूचयन्तु |

If you change your correspondence-address / Email / Mob. No. etc. please inform us through email (msp@csu.co.in) or letter by post.

-निदेशकः

msp@csu.co.in

Contact No. :- 011-28523611

Expected outcome of your study-programme

The following can be achieved after successful completion of this programme

(आचार्यसेतु: in साहित्यम्) –

- Fundamental knowledge of Sahitya-Shastra.
- Ability to deliver on topics of the fundamental texts of Sahitya-Shastra.
- Strong base for higher-learning of Sahitya-Shastra.

Eligibility to get admission to Acharya with साहित्यम् subject to fulfilling other eligibility criteria (such as having a graduation in any discipline).